

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.01.2006, sp. zn. 29 Od 58/2005, ECLI:CZ:NS:2006:29.OD.58.2005.1

Číslo: 46/2008

Právní věta: Ve sporu o určení neúčinnosti smlouvy o převodu nemovitosti je dána výlučná místní příslušnost soudu podle ustanovení § 88 písm. g) o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.01.2006

Spisová značka: 29 Od 58/2005

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Místní příslušnost

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně se domáhá žalobou podanou u Okresního soudu v Břeclavi vydání rozhodnutí, kterým by bylo určeno, že kupní smlouva ze dne 27. 1. 2000, kterou R. a H. T. převedli vlastnictví jednotlivých přesně specifikovaných pozemků zapsaných u Katastrálního úřadu v B. pro obec B. na žalovanou, je vůči žalobkyni neúčinná.

O k r e s n í s o u d v Břeclavi usnesením ze dne 20. 4. 2004 vyslovil svou místní nepřislušnost a rozhodl, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Obvodnímu soudu pro Prahu 1 jako soudu místně příslušnému.

K r a j s k ý s o u d v Brně usnesením ze dne 8. 7. 2004 usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že místně příslušným soudem pro projednání věci je soud žalovaného v době zahájení řízení, tj. Obvodní soud pro Prahu 1, kde měla žalovaná své sídlo (§ 85 odst. 3 a § 11 odst. 1 o. s. ř.). Neshledal existenci výlučné příslušnosti s odůvodněním, že odpůrcí žaloba se netýká samotné existence práva k nemovitosti (88 písm. g/ o. s. ř.) Na jeho převod dotčenou kupní smlouvou nebude mít vliv ani případný úspěch žalobce v tomto řízení, který by znamenal pouze možnost žalobkyně uspokojit svou pohledávku z toho, co tímto úkonem vzešlo z majetku jeho dlužníka.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 1 usnesením ze dne 30. 8. 2004 vydal předběžné opatření, kterým uložil žalované nenakládat s pozemky specifikovanými ve výroku a nacházející se v katastrálním území B.

M ě s t s k ý s o u d v Praze pak k odvolání žalované usnesením ze dne 24. 11. 2004 usnesení soudu prvního stupně změnil a návrh na vydání předběžného opatření zamítl.

Žalovaná poté vznesla námitku místní nepříslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 1 a vyslovila názor, že místně příslušný je soud podle § 88 odst. 1 písm. g) o. s. ř., nikoliv obecný soud. Jde o samotnou existenci práva k nemovitosti, se kterou je spojeno právo na její zpeněžení a příslušným by měl být soud, v jehož obvodu nemovitost leží. Pokud by soud rozhodl ve prospěch žalobkyně a vyslovil neúčinnost předmětné kupní smlouvy vůči žalobkyni, pak by žalovaná vůči žalobkyni de facto pozbyla své vlastnické právo. V této souvislosti poukázala na rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 18 Co 225/2002, Městského soudu v Praze sp. zn. [16 Co 286/98](#) a na nálezy Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV.ÚS 312/95 a uvedla, že ze všech těchto rozhodnutí lze učinit závěr, že místně příslušným soudem je soud, v jehož obvodu nemovitost leží. Závěrem navrhla, aby Obvodní soud pro Prahu 1 vyslovil svou místní nepříslušnost. K dotazu soudu pak výslovně prohlásila, aby tato námitka místní nepříslušnosti byla považována za návrh na přikázání věci z důvodu vhodnosti podle § 12 odst. 2 o. s. ř.

Žalobkyně se k návrhu na přikázání věci nevyjádřila.

N e j v y š š í s o u d jako soud nejbližší společně nadřízený příslušnému soudu (Obvodnímu soudu pro Prahu 1) a Okresnímu soudu v Břeclavi, jemuž má být věc postoupena (§ 12 odst. 3, věta první, o. s. ř.), návrh žalovaného na přikázání věci projednal a dospěl k závěru, že v posuzovaném případě nejsou splněny zákonné podmínky, aby věc byla přikázána jinému soudu z důvodu vhodnosti podle ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř., proto jmenovanému soudu věc k projednání nepřikázal.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř. může být věc přikázána jinému soudu téhož stupně z důvodu vhodnosti. Podle ustanovení § 12 odst. 3, věty druhé, o. s. ř. účastníci mají právo se vyjádřit k tomu, kterému soudu má být věc přikázána a v případě druhého odstavce citovaného ustanovení též k důvodu pro který by věc měla být přikázána.

Důvody vhodnosti podle tohoto ustanovení mohou být různé v závislosti na předmětu řízení, postavení účastníků i jiných okolnostech. Jde zejména o skutečnosti, z nichž lze dovodit, že jiným než příslušným soudem bude věc projednána rychleji a hospodárněji. K přikázání věci jinému než příslušnému soudu by však mělo docházet pouze výjimečně, a to ze závažných důvodů, neboť je uplatňováno jako výjimka z ústavně zaručené zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a že příslušnost soudu a soudce stanoví zákon (čl. 38 Listiny základních práv a svobod publikované pod č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.). Důvody pro odnětí věci příslušnému soudu a její přikázání jinému soudu tedy musí být natolik významné, aby dostatečně odůvodňovaly průlom do výše citovaného ústavního principu. Zákon při tom výslovně zakotvuje právo účastníků vyjádřit se k důvodu delegace i k soudu, k němuž má být věc delegována, aby vhodnost takového postupu mohla být zvážena i z pohledu jejich poměrů; delegací nesmí být totiž navozen stav, který by se v poměrech některého z účastníků projevil zásadně nepříznivě.

Důvody uváděné žalovanou pro přikázání věci Okresnímu soudu v Břeclavi ve své podstatě jsou vyjádřením nesouhlasu s rozhodnutím jmenovaného soudu a Krajského soudu v Brně, jak také žalobkyně původní podání výslovně označila. Názor žalované, že předmětem soudního řízení je žaloba, se kterou by pro účely určení místní příslušnosti mělo být naloženo stejně, jako se žalobou o určení neplatnosti kupní smlouvy týkající se nemovitosti, je v podstatě správný. Jak vyplývá z ustálené judikatury je příslušnost soudu při řešení sporu o neúčinnost smlouvy o převodu nemovitosti dána ustanovením § 88 písm. g) o. s. ř. Právem k nemovitosti ve smyslu citovaného ustanovení je nutno rozumět nejen věcné právo, ale i právo závazkové. Předmětem daného řízení je

posouzení, zda úmyslem dlužníka žalobkyně při uzavírání kupní smlouvy ohledně nemovitosti bylo zkrátit žalobkyni jako svou věřitelku a zda tento úmysl byl žalované znám. Jestliže však odporovatelný právní úkon na základě pravomocného rozhodnutí soudu, jímž je tzv. odporové žalobě o neúčinnost smlouvy vyhověno, ztrácí účinnost vůči osobě oprávněné k odporu, je nepochybné, že i zde je právo k nemovitosti ve smyslu ustanovení § 88 písm. g) o. s. ř. V daném případě však důvod k delegaci není dán, i když oba soudy ve výkladu místní příslušnosti pochybily, neboť smyslem institutu podle ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř. není napravovat omyly v soudních rozhodnutích o místní příslušnosti, u kterých již účastník vyčerpal opravné prostředky. Kromě výše uvedeného žalovaná neuváděla žádný důvod, který by mohl založit přikázání věci jinému než příslušnému soudu podle ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř.

Nejvyšší soud neshledal v okolnostech uváděných žalovanou pro přikázání věci Okresnímu soudu v Břeclavi, důvod k přikázání věci Okresnímu soudu v Břeclavi ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř.; proto jmenovanému soudu věc k projednání nepřikázal.